

Slavnostní zahájení Pražského jara 2006

Pátek 12. květen 2006

10:00 hodin, Vyšehradský hřbitov

Pietní akt k počtě klasiků české hudby spojený s uložením ostatků Oskara Nedbala ve vlasti

Krásné májové počasí a rozkvetlé kaštany na vyšehradském Slavíně navozovaly atmosféru, která je velmi vzdálená tomu, co si představíme pod slovem „pietní akt u hrobu...“. A to je dobře. I letos všichni přítomní vzdali hold nejen Bedřichu Smetanovi (bývaly doby, kdy se připomínalo jen výročí Smetanovy smrti 12. 5. 1884), ale také Antonínu Dvořákovi a Zdeňku Fibichovi.

Zcela mimořádně k této trojici přibyl další významný český hudebník – Oskar Nedbal. Na popud houslisty Josefa Suka byly jeho ostatky letos převezeny z chorvatského Záhřebu, kde Nedbal v roce 1930 tragicky zahynul a byl pohřben na místním hřbitově. Až dnes se mohl pozoruhodný český skladatel, dirigent a violista Českého kvarteta vrátit mezi své slavné krajany, z nichž mnozí byli jeho blízcí přátelé. Během obřadu zazpíval pražský sbor Hlahol, Josef Somr recitoval Seifertovu báseň Dům umělců a promluvil generální ředitel České filharmonie Václav Riedlbauch a houslista Josef Suk. Jeho dědeček, skladatel Josef Suk, byl Nedbalovým přítelem a zároveň také kolegou v Českém kvartetu.

text: Jindřich Bálek

Životní příběh Oskara Nedbala

NEDBAL Oskar (* 26. 3. 1874 Tábor, + 24. 12. 1930 Záhřeb) - **český skladatel, dirigent a violista**

Otec Karel Nedbal proměnil svůj dům v centrum hudebního života Tábora. Šest z osmi dětí se věnovalo hudbě, nejnadanějším byl právě Oskar. Roku 1885 přestoupil na pražskou konzervatoř. Studoval hru na řadu nástrojů včetně houslí, poté kompozici (od 1891 pod vedením Antonína Dvořáka) a komorní hru u Hanuše Wihana, v jehož třídě se formovalo budoucí České kvarteto. Nedbal v něm začal hrát na violu. Roku 1892 absolvoval konzervatoř v oborech housle, komorní hra, skladba (Slavnostní pochod a Scherzo caprice) a byl i talentovaný dirigent.

V letech 1892-1906 byl spjat s Českým kvartetem, hrajícím ve složení Karel Hoffmann, J. Suk, Nedbal a Otto Berger (pro onemocnění 1894 vystřídaný Wihanem). V lednu 1893 nadchlo České kvarteto Vídeň a započala jeho velká mezinárodní kariéra.

Nedbal se uplatňoval i jako dirigent: roku 1896 poprvé řídil Českou filharmonii, s níž pak vystupoval pravidelně, v roce 1900 debutoval v čele Berlínské filharmonie a pak u řady dalších orchestrů. Roku 1902 podnikl anglické turné s tzv. Českým orchestrem J. Kubelíka. Baletní pantomimou Pohádka o Honzovi se stal tvůrcem moderního českého baletu. V lednu 1902 řídil její premiéru v Národním divadle, v říjnu 1903 ve Vídni (to přikomponoval proslulý Valse triste). Honzu vřele oceňoval Nedbalův přítel a ředitel Dvorní opery Gustav Mahler. Po smrti své choti však Nedbal navázal intimní vztah s ženou primária a roku 1906 musel opustit České kvarteto a odešel s novou

partnerkou do Vídně. Zde dirigoval, komponoval, ale i propagoval českou hudbu - včetně nových skladeb V. Nováka, J. Suka a dalších. Několikrát koncertoval s Pablem Casalsem (jako dirigent i jako violista). V říjnu 1908 se stal dirigentem vídeňské Lidové opery, avšak byl vystaven útokům německých nacionálních skupin. V letech 1908-14 složil další 4 balety (z nich vynikly Z pohádky do pohádky a Princezna Hyacinta), pak se věnoval zejména operetě. Po prvočině Cudná Barbora (1910) slavila úspěch Polská krev (Polenblut, 1913). V operetách Vinobraní (1916), Krásná Saskia (1917) atd. přibývaly vnější efekty na úkor originality.

Po 1. světové válce (strávil ji v bezpečí komponováním operet) odešel z protičesky naladěné Vídně (1919), ale doma byl považován za odrodilce. Roku 1923 se stal ředitelem Slovenského národního divadla v Bratislavě, kde vybudoval kvalitní soubor, nastudoval i původní slovenské opery a podnikl zahraniční zájezdy. Od roku 1926 byl i programovým ředitelem hudebního vysílání nově vzniklého bratislavského rozhlasu. Finanční problémy divadla, útoky tisku i veřejnosti prohloubily Nedbalovu depresi, a ten na zájezdu v Záhřebu spáchal na Štědrý večer sebevraždu.

Doc. Tomislav Volek, převzato z internetové encyklopedie Kdo je kdo
text: převzato